Ner. 229. ROK 1843. SOBOTA 7 PAŹDZIERNIKA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Wincentego K.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Domogos.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopień ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
5	6	27 6, 096	+ 4, 8	2, 41	Pł. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
	2	6, 146	9, 9	2, 28	„ mocny	„	
	10	6, 233	10, 0	3, 71	Zachodni średni	Pochmurno	

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż 23 Września.* —

Usiłowania domu bankierskiego Fould i komp w celu wzbudzenia w Paryżu sympatyi do nowéj hiszpańskiéj pożyczki, nie powiodły się wcale.

Mówią wiele o przedstawieniu istotnego stanu interessów hiszpańskich, które w urzędowy sposób nadeszło do p. Guizot od rządu madryckiego, a które nie każe już bynajmniéj wątpić o ich smutném położeniu.

Z Lyonu piszą; Xstwo Nemours na całéj drodze z Macon do Lyonu, którą odbyli na Sekwanie parostatkiem *Hirondelle*, doznali najradośniejszego przyjęcia. Na placu wylądowania Xżę był przyjmowany przez Radę municypalną i Mera miasta, który w imieniu miasta powitał Xstwo. Mer wynurzywszy największą radość z powodu przybycia Królewiczostwa, rzekł daléj: Miasto Lyon położone w świecie handlowym w pierwszym rzędzie miast, które swe życie winne są pracy Królowa jednéj z najpłodniejszych gałęzi przemysłowych, z jakiéj pyszni się Francya, wie lepiéj niż każde inne miasto, że jego pomyślność na zaszczytnym i godnym pokoju spoczywa: wie ono, że bez publicznego porządku, koniecznego następstwa szanowania praw: wszelkie usiłowania w zapewnieniu pomyślności pracujących klass byłyby daremne, Pokój zewnątrz, porządek wewnątrz zabezpieczyły naszą przeszłość, będą one też zarazem rękojmią naszéj przyszłości. To podwójne dobrodziejstwo, które winni jesteśmy madrości Króla i mocy naszych instytucyi, zachowało naszą pomyślność w dniach przemysłowych przesileń, i podniosło ją, gdy pomyślniejsze nastąpiły okoliczności. Swiat na nową drogę wstąpił: krwawe walki zdobycz, zastąpiły spokojne walki przemysłu. Co do zwycięztwa w tych walkach, Lyon liczy na swe siły i swą czynność; nie pragnie on walczyć za wałami ochronnego systemu. Sciany przedzielające, jakie wojna wystawiła między ludami, upadły przed głosem ludzkości; oby i te które cła w ich miejsce postawiły, upadły także na głos dobrze zrozumianych materyalnych interesów. Tylko handlowa wolność może twórczy jeniusz rozwinąć i przymierze między ludami mocniéj zawiązać. Rzuć Xiąże okiem na około siebie, a wszędzie ujrzysz cuda przemysłu; przełamał on wszelkie przeszkody. Na wszystkich punktach pruje para nasze rzeki, które oczekują tylko na dawno przyobiecane prace. Xiąże podziękowawszy za tę mowę, udał się do pałacu prefektury, gdzie władze miejskie i najznakomitsze osoby Xięztwu przedstawione zostały. Poczém wspaniała nastąpiła uczta.

☛ — *Londyn* 22 *Września*. —

Królowa wylądowała onegdaj przed południem w Woolwich, i bez zatrzymania się, w towarzystwie swego małżonka udała się do Windsor. Rozszerzona tu wieść, że królowa w powrocie do Anglii wyląduje w Vliessingen, dla zadosyć uczynienia zaprosinom króla hollenderskiego, aby się z nim zjechała w tém mieście, okazała się bezzasadną. Królewski jacht uczynił tylko wzajemne salwy bateryom nadbrzeżnym i wojennym okrętom pod Vliessiengen stojącym, i przenocował dnia 20 przy brzegach Anglii na wysokości North Foreland, aby następnego rana dalszą odbyć podróż do Woolwich.

Pierwszy sekretarz poselstwa w Paryżu, p. Henryk Lytton Bulwer, teraz tu obecny, obejmie, jak zapewnia ministeryalny *Morning Herald*, miejsce pana Aston, jako pełnomocny minister w Madrycie, ale nie zaraz tam się uda.

Agitacye przeciw prawom zbożowym rozpoczął p. Cobden na nowo po żniwach, i otworzył ją licznem zgromadzeniem w Oxfordzie, gdzie wszystkie stronnictwa były reprezentowane, to jest: torysey stronnicy wysokiego cła ochronnego i cła stałego, wigowie i radykalni repealiści, którzy żadnego cła nie chcą. Tymczasem pierwsi nie odważyli się nawet mówić; a po odrzuceniu jednego wniosku wigów, radykaliści przez przyjęcie wniosku na korzyść wolnego handlu, odnieśli zupełne zwycięztwo. Zwycięztwo to jest ważne, odniesione bowiem zostało w hrabstwie, gdzie interesa rolnicze przeważnie panują, i objawia zarazem nieprzyjazny głos dzierżawców przeciw prawom zbożowym. Wymownemu agitatorowi udało się przekonać dzierżawców, a jego dowód ma coś za sobą, że zmienne cło, lubo zamierzone na ustalenie cen, przeciwny właśnie skutek wydało, i że podczas gdy właściciele gruntowi według przyjętej stałej ceny zboża obliczają dzierżawy, takowe przy powiększej części niższych cenach w skutku zmiennego cła nie mogą być przez dzierżawców zebrane. Zniesieniu praw zbożowych musiałoby według tego towarzyszyć zniżenie dzierżaw.

Ojciec Mathew ukończył swe prace w Anglii, i zyskawszy jeszcze w Liwerpoolu kilka tysięcy zwolenników dla sprawy wstrzemięźliwości, powrócił do Dublina. Dzienniki panującego kościoła, jak *Times*, ganią formalności przyjmowania ślubu wstrzemięźliwości, i uważają go za ślub religijny, którego ojciec Mathew nie powinien przyjmować. Dr. Wiseman, biskup w Birmingham, który za przykładem biskupa w Noorwich wezwał do siebie ojca Mathew jest przeciwnego zdania. Różność zdań spowodowała polemikę kościelną.

Hiszpański jenerał Nogueras, który przybył z Esparterem do Anglii, przesłał do *Times* i *Morning Herald* pismo, w którém uczynionemu przez lorda Ranelagh obwinieniu, jakoby on rozstrzelać kazał matkę Cabrery, w stanowczy sposób zaprzecza. Exekucya nastąpiła, jak wiadomo, w mieście Tortosa, w Katalonii. Nogueras oświadcza, że w ostatniéj hiszpańskiéj wojnie domowéj nigdy w Katalonii nie miał dowództwa. Przeciwnie powtarza dziś lord Ranelagh to obwinienie, i oświadcza, że Nogueras z powodu tego barbarzyńskiego postępku, w Marcu 1835 r. pozbawiony został dowództwa; lord Melbourne doniósł o tém sam dnia 18 Marca 1836 r. w izbie wyższéj.

Zaraz po powrocie królowéj Wiktoryi z Belgii, spodziewani tu są z odwiedzinami xięstwo Nemours. *Globe* donosi także, iż wszystkie appartamenta pałacu St. James całkiem na nowo urządzone i przyozdobione być mają; dla kogo? dotąd nie masz pewności.

Standard pisze: »Dzienniki paryzkie mówią o konferencyi między lordem Aberdeen i p. Guizot względem sprawy hiszpańskiéj, na któréj głównym przedmiotem narady było zamęźcie młodéj królowéj. Głoszono, że gabinet Lopeza przesłał panu Guizot zapytanie: co uczynić zamyśla na przypadek, jeśli rządowi hiszpańskiemu uda się skłonić kortezy do wybrania królewicza francuzkiego na męża królowéj Izabelli? Co pan Guizot na to odpowiedział, dzienniki francuzkie nic wiedzą.

Sun mniema, że z powodu dobrego przyjęcia Espartera w Anglii, tymczasowy rząd madrycki zamyśla gabinetowi angielskiemu przysłać notę dyplomatyczną.

W Norwich, hrabstwie Norfolk, kraju dawnych Icenów, odkryto niedawno w fundamencie starego muru pewną ilość dobrze zachowanych rzymskich urn grobowych.

Rząd czyni przygotowania do przedsięwzięcia ostrych środków przeciw rebekaistom w Walii. Wiadomość, że cała prowincya poddana będzie pod prawo wojenne, potrzebuje jeszcze potwierdzenia. Tymczasem rząd mianował kommisyą śledczą, która się zajmie ścisłem iodagowaniem ujętych burzycieli.

W Irlandyi nie zaszła jeszcze żadna zmiana w tameczných stosunkach, i przy wielkiéj chytrości i ogromnych środkach agitatora, nie tak prędko nastąpi, jeżeli w ogólności spodziewać jéj się można. Jego instytut sędziów spornych wszedł już właśnie w wykonanie, ale zachował tak stanowczo prywatny charakter, że

prawa przez to nie obrażono; czy będzie mieć odpowiedni skutek, wątpić należy. Ale jakiego parlament przy tymże charakterze się urządzi i jak wpływać będzie, trudno przewidzieć.

HISZPANIA.

Paryż 22 *Września*. Telegraficzne depesze z Hiszpanii donoszą: »Gdy Prim podał Jlnemu kapitanowi Kataloni dymissyą swoją; wrazie gdy ten odmawiać mu będzie posiłków wojskowych, przeto ostatni postanowił nareszcie posłać mu 2000 ludzi. Poczém Prim wyruszył d. 17 b. m. do Gracia naprzeciw Amettlerowi, który stał w Badalona. Prim miał w ogóle 4000 ludzi przy sobie, ale spodziewał się jeszcze większych posiłków; d. 18 zamyślał uderzyć na powstańców pod dowództwem Amettlera zostających. Postawa marynarki królewskiéj w porcie barcelońskim zaimponowała juncie.

— *Bruxella* 22 *Września*. —

Pomimo wielkiego ruchu na zachodniéj i północnéj kolei żelaznéj w czasie pobytu królowéj angielskiéj, żaden jednak nieszczęśliwy nie zdarzył się przypadek. Anglicy dziwili się porządkowi, jaki panuje na belgijskich kolejach żelaznych.

Sądzono powszechnie, że królowa Wiktorya i xiąże Albert przepędzą noc w Vliessingen, ale to nie nastąpiło. Królewski jacht i wszystkie okręty, które go eskortowały, odbywały dalszą podróż wysadziwszy w Vliessingen sterników. Około godz. 5 wczoraj rano dostała się eskadra na otwarte morze, i zapewne w tymże dniu królowa z swym dostojnym małżonkiem przybyła do Windsor.

— *Konstantynopol* 29 *Sierpnia* —

Wysoka Porta otrzymała ostatniemi dniami wiadomość, że rozpoczęte w Erzerum układy w skutek nowych instrukcyi, które do perskiego Kommissarza nadesłano, pomyślny obrót wzięły.

— *Belgrad* 14 *Września* —

Dziś o godzinie 11 odczytano przed południem na bazarze; śród niezmiernego tłumu ludu, sultański Berat: uznający xięciem Serbii Alexandra Georgiewicza. Na pomienioną uroczystość przybył nie tylko cesarsko-rossyjski komisarz Lieven, lecz nawet Konsulowie Anglii i Francyi przyjęli zaproszenie Senatu i Hafiza Baszy. Po odczytaniu Beratu rozwiązał się tymczasowy rząd kaimakanów, a Xiąże objął wodze rządu podług statutów serbskiéj konstytucyi. Teraz spodziewają się jeszcze ogłoszenia amnestyi, aby Serbia pożądanym pokojem cieszyć się mogła.

BRAZYLIA.

Według pisma umieszczonego w paryzkim dz. *Globe* przez jednego z członków stanu kupieckiego w Paryżu, nieszczęście, jakie nawiedziło miasto Bahia w Brazylii, nie ma być tak wielkie, jak je przedstawiały pierwsze doniesienia nadeszłe przez Havre. Nie tylko, że znaczna część tego miasta nie została zasypana, ale tylko 22 domów zostało mniéj lub więcéj uszkodzonych, w liczbie których wszakże jest kościół del Pilar i magazyn cukru, który jednak zupełnie był próżny. Ulice na których znajdują się sklepy i magazyny; nic nie ucierpiały, a nawet z położenia swego nie były na żadne niebezpieczeństwo narażone.

MEXYK.

Otrzymaliśmy następujące listowne doniesienie od jednego podróżnika z Ameryki:

Mexyk 27 *Września*. Wojna w Jukatan już się skończyła albo jak drudzy utrzymują zawieszoną tylko została. Przed kilkoma dniami przybyli z tamtąd do naszéj stolicy panowie Garcia, Reson i Pinelov Costillo, którzy są upoważnionymi do zakończenia z tutejszym rządem dotychczasowych sporów. Prezydent Santana przyjął ich jak najuprzejmiéj, a pan Torrel, minister spraw zagranicznych, otrzymał polecenie, rozpocząć z nimi układy. Zapewniają, że wyżéj wspomnieni komisarze oświadczyli za zasadę mających się rozpocząć układów że prowincya Jukatan otrzyma prawo, mianować z własnego ramienia cywilnych i wojskowych urzędników w swoim obrębie, a miejscowe interesa i sprawy załatwiać według praw i ustaw własnych. Powszechnie mniemają, że rząd mexykański tę zasadę zupełnie bez żadnych warunków przyjmie i na żądane prawa zezwoli. Z drugiéj strony mniemają, że komisarze jukatańscy mają najwyraźniejszy rozkaz, w tym względzie niedozwolić żadnéj zmiany, ani na żadne ustąpienie. Santana ma być podobno skłonnym do zakończenia sporu na drodze pokoju, ale że nawykł nic nie przedsiębrać bez porady jenerała don Pedro Lemus, a ten zaś ostatni nie jest bardzo przychylnym Jukatańczykom, gdyż pierwsze ich pronunciamiento osobiście przeciwko niemu było wymierzone, mało więc okazuje się nadziei, aby rozpoczęte układy między rządem centralnym i jukatańczykami otrzymały pożądany skutek. Tymczasem w Vera-Cruz zgromadzoną jest mexykańska eskadra; gotowa za pierwszym znakiem rozpocząć nie-

przyjacielskie kroki przeciwko jukatańczykom. W Texas rzeczy stoją jeszcze wątpliwiéj. Wyprawa z 2,200 ludzi złożona, która prawie cała na ziemi Stanów Zjednoczonych zebrana i uzbrojona została, weszła teraz do Nowego Mexyku w czasie tym, gdy miano mało nadziei, ażeby negocyacye pomiędzy Santaną i Texas szczęśliwie zostały zakończone. Pan Torrel minister spraw zagranicznych Mexyku. przesłał do tutejszego posła Stanów Zjednoczonych wymotywowaną notę o takowe naruszenie granicy, któréj wyrażenia nie były wcale umiarkowane. Pan Torrel żalił się na obojętność z którą rząd północno armerykański pozwolił, że w jego oczach przygotowywano się zbrojnie do najścia granic państwa, które z nim w stosunkach przyjaźni i sąsiedztwa zostaje. Nota kończyła się w groźnym tonie, który rzadko trafia się w podobnych dokumentach. Nie wiadomo jeszcze jaką odpowiedź udzielił poseł amerykański, który jak można domyślać się wprzód podobną notę swojemu rządowi przesłał. Sądzą jednakże, że odpowie w ten sposób, że prawa Stanów Zjednoczonych, wówczas tylko pozwalają zabronić zgromadzeń zbrojnych obywateli, gdy zgromadzenia takowe mają na celu zamięszanie wewnętrznego krajowego porządku. Podobne oświadczenie jak widzimy nie przedstawia żadnego zadość uczynienia rządowi mexykańskiemu. Zachodzi tu pytanie, co pocznie rząd mexykański; przybrał bowiem ton grożący względem północno amerykańskiego rządu, a za słaby jest, by swe groźby do skutku doprowadzić.

Doniesienia Urzędowe.

Nro. 15439.

DYREKCYA POLICYI

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż w d. 19 Października roku b. i następnych w godzinach kancellaryjnych sprzedane zostaną przez publiczną licytacyę effekta w depozycie policyjnym znajdujące się, których właściciele pomimo 3 krotnego wezwania Dziennikami Rządowemi a mianowicie 66 i 67, 76 i 77, 87 i 88 po odebranie takowych do Dyrekcyi Policyi nie zgłosili się.

Kraków d. 28 Września 1843 r.

Dyrektor Policyi
Wolfarth

Duciłlowicz Sekr.

Nro 2561.

DYREKCYA GŁOWNA.

Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Powodowana wniesionemi żądaniami, o wystawienie i wydanie duplikatów, w miejsce skradzionych lub zniszczonych, następujących listów zastawnych mianowicie:

Pierwszego Okresu.

Lit. *D.* Nr. 69,552 na złp. 600 z 13 kuponami.

Drugiego Okresu.

Lit. *A.* N. 227100 na 20.000 z 10 kuponami Lit. *C.* Nr. 293.687 na złp. 1000 z 9 kuponami Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Królestwie Polskiem, w wykonaniu art. 124 prawa z dnia 1 (13) Czerwca 1825 r. wzywa wszystkich posiadaczy takowych listów zastawnych i kuponów, i tych, którzyby do ich własności prawa jakie mieć mogli, aby z takowemi do Dyrekcyi Głównéj w Warszawie w przeciągu roku jednego od daty ogłoszenia niniejszego zawiadomienia w pismach publicznych nie zawodnie zgłosili się, w przeciwnym razie rzeczone listy zastawne z kuponami i kupony umorzone i za nie mające żadnéj wartości ogłoszone, zaś w miejsce ich duplikaty stronom interesowanym wydane będą.

W Warszawie dnia 19 (31) Marca 1843 r.

Prezes
Morawski.

(5r.) Pisarz *Drewnoski.*